

УДК 811.161.2' 282.2

ЯВИЩА УНІВЕРБАЦІЇ В ЛЕКСИЦІ СХІДНОПОДІЛЬСЬКОГО АРЕАЛУ

Універбація – це процес перетворення здебільшого двокомпонентного стійкого найменування в однослівне. В українському та російському мовознавстві вивченню універбаційних процесів присвячено праці Готової І, Грещука В., Ібрагімової Г., Корепанової А., Кубрякової О., Лопатіна В., Нелюби А., Осипової Л., Сахарного Л., Сидоренко О. та інш.

«Продуктом універбації, зазначає В. Лопатін, можна вважати тільки таке мотивоване слово, поряд з яким існує синонімічне словосполучення, що носить характер стійкої номінації» [4, с. 73]. Отже, характерними ознаками універбації є «твірна основа універбів – стійке словосполучення; приєднувальний суфікс не змінює семантику – мотиватор і дериват зберігають ідентичність семантики; функція приєднувального суфікса – заміщати один зі складників твірного словосполучення, тобто бути субституттом; структурно мотиватор і дериват мають однакову кількість елементів (у словосполученні, як правило, два слова, у дериваті – твірна основа одного з елементів і суфікс)» [6, с.73]. Дослідники універбації серед її причин виділяють внутрішньомовні та позамовні чинники. Позамовними називають прагнення до економії мовних зусиль; обмеженість оперативної пам'яті людини; прагнення до експресивності найменування [1, с.45].

Науковці зауважують, що найсприятливішим ґрунтом для універбаційних процесів є розмовне мовлення, хоча універбація у говірках української мови є малодослідженою і представлена лише у працях І. Думчака [2] та М. Онишкевича [5]. Універбація у східноподільських говірках, які займають територію західних районів Черкаської, східних Вінницької, північно-західних Кіровоградської, північних Одеської областей, не була предметом дослідження

діалектологів, що і визначає актуальність нашої розвідки. Разом з тим, джерельна база (власні польові записи, електронні версії проекту Словника східноpodільських говірок, «Словник назв одягу та взуття у східноpodільських говірках» Г. Березовської, словник «Лексика бджільництва у говірках Східного Поділля» Т. Тищенко) засвідчує, що одним із продуктивних номінаційних процесів у східноpodільських говірках є суфіксальна універбація.

Мета статті – виявити типи словосполучень, які стали твірною базою для універбів у східноpodільських говірках; проаналізувати способи утворення суфіксальних універбів, встановити їх належність до лексико-семантичних груп (ЛСГ).

Діалектний матеріал показує, що твірною базою для універбів є атрибутивні узгоджені та неузгоджені словосполучення, утворені за моделями:

1) прикметник + іменник: *молоко* ¹кисле → *кисл*¹’ак, *курчата* ¹п’із’н’і → *п’із’н’а*¹’ки, ¹оку¹н’ морс’ки¹й → *мор*¹’ак, *гніда*¹к → *гнід*¹’ак ‘гнідий кінь’, *корон* ¹прос’тий → *прос*¹’т’ак, *йаїце* ¹свіже → *св’іж*¹’ак, *бичок* ¹р’іч’ний → *р’іч*¹’н’ак ‘річний бичок’, *молоко* ¹про’т’але, *молоко* ¹про’т’ате → *про*¹’т’ак ‘несвіже молоко, худоба ¹дохла → *дохл*¹’а’ки, худоба ¹здохла → *здох*¹’л’ака ‘худоба, яка здохла’; *риба* ¹пухла → *пух*¹’л’ак, *сало* ¹нутране, ~ *нутр*¹’а’не → *нут*¹’р’ак, *нут*¹’рак ‘сало із нутра свині’, *вулик* ¹борт’овий → *борт*¹’ак ‘рамковий вулик’;

2) дієприкметник + іменник: худоба ¹здохла → *здох*¹’л’ака ‘худоба, яка здохла’;

3) іменник + неузгоджене означення, виражене формою непрямого відмінка іменника: *вулик* у ¹дуп’л’і → *дуп*¹’л’ак;

4) порядковий числівник + іменник: *мед* ¹перший → *пе*¹’р’вак, *р’ї* ¹перший → *пи*¹’р’шак, *р’ї* ¹другий → *дру*¹’гак, *вто*¹’рак, *дво*¹’н’ак.

Такі універби у східноpodільських говірках утворюються за загальними моделями: з усіченням основи означального слова: *качур* ¹нас’і’н’євий, ~ *нас’і’н’овий*, ~ *нас’ін’овий*, ~ *нас’ін’овий* → *на*¹’с’ін:ик, ¹с’ін:ик ‘качур залишений на насіння’; без усічення основи означального слова: *качур* ¹с’іме¹’н:и ї, ~ *с’іме¹’н:иї*, ~ *с’іме¹’н:иї* → *с’ім’ін’:ік* ‘качур залишений на насіння’.

Зауважимо, що універб утворюється на базі аналітичної номінативної одиниці, яка вживається у говірці паралельно із універбом.

Діалектний матеріал дає можливість виділити універбати:

- жіночого роду з суфіксами *-к-*, *-иц' -*, *-анк-*;
- чоловічого роду з суфіксами *-ик*, *-ник*, *-чик*, *-ар*;
- середнього роду з суфіксами *-иц*, *-ис'к-*;
- множинні.

I. Джерела найбільше фіксують універбів жіночого роду з суфіксом *-к-* і похідних від нього, що позначають назви істот і неістот. Серед назв істот найбільш наповненими є такі ЛСГ:

- на позначення свійських тварин: *в'їу'ц'а йалова* → *'йалоўка*, *'йал'їўка*, *'йал'їўка*, *йал'їўка*, *йал'їўка* 'стара вівця, що не парувалась'; *ко'рова йалова* → *'йалоўка*, *'йал'їўка*, *'йал'їўка*, *йал'їўка* 'корова, яка родила, але 1-2 р. не парувалась'; *ко'за йалова* ~ *'йалава*, ~ *'йалива*, ~ *'йал'іва* → *'йалоўка*, *'йал'їўка*, *'йал'їўка*, *йал'їўка* 'стара коза, що не парувалась', коза, яка народила, але 1-2 р. не парувалась'; *ко'била йалова* → *'йалоўка*, *'йал'їўка*, *'йал'їўка*, *йал'їўка* 'стара кобила, що не парувалась', 'кобила, яка родила, але 1-2 р. не парувалась'; *с'винка ре"монтна* → *'ремка* 'свиня до року'; *ко'рова 'мимче"на* → *'мимка* 'корова з зіпсованою однією дійкою';

- на позначення риб: *риба 'дон:а* → *'донка* 'риба, яка водиться у нижній частині водойми'; *'риба ве"рхо/водна* → *ве"рхо/вод"ка*, *ве"рхо/в'ід"ка*, *ви"рхо/в'ідка*, *ви"рхо/водка* 'риба, яка водиться у верхній частині водойми';

Значну групу універбів жіночого роду з формантом *-к-* становлять репрезентанти ЛСГ із загальним значенням «одяг, взуття, прикраси». Серед цієї групи слів виділяємо:

- назви жіночого поясного одягу: *сп'ід'ниц'а чотирик'лин:а* → *чотир'охк'линка*, *чотирик'линка* 'спідниця, пошита із чотирьох клинів' (Б, 271), *сп'ід'ниц'а ш'істик'лин.а* → *ш'істик'линка* 'спідниця, пошита з шести клинів' (Б, 271), *сп'ід'ниц'а вос'мик'лин.а* → *вос'ми'клинка* 'спідниця, пошита із восьми клинів' (Б, 54), *сп'ід'ниц'а су'кон:а* → *су'конка* 'спідниця із сукна' (Б, 270),

сп'ід'ниц'я пл'іс'і'рована → *пл'ісе'роўка, прис'і'роўка, прис'і'роўка* ‘спідниця з заглаженими паралельними складками’ (Б, 223), *сп'ід'ниц'я гаф'р'ірована, граф'ірована* → *граф'іроўка* ‘спідниця із паралельними хвилястими складками’ (Б, 61), *сп'ід'ниц'я фал'дована* → *фал'доўка* ‘спідниця зі складками’ (Б, 271);

- назви головних уборів: *шапка з оў'чини* → *оў'чинка* ‘шапка з овчини’ (Б, 172), *хустка оп.и'нал'на* → *оп.и'налка* ‘велика тепла сукняна хустка з тороками, яку накидають на плечі (Б, 169), *шапочка ў'йазана* → *ў'йазанка* ‘плетена шапочка’ (Б, 55) *хустка покри'вал'на* → *покриўка* ‘хустка, якою покривають наречену’ (Б, 227), *хустка оп.ин'кова* → *го'п.инка* ‘велика тепла сукняна хустка з тороками, яку накидають на плечі (Б, 169), *хустка зонова* → *зонка* ‘біла хустка з дуже тонкої тканини’ (Б, 90), *хустка накид'на* → *на'кидка* ‘велика тепла сукняна хустка з тороками, яку накидають на плечі (Б, 160), *хустка напинал'на* → *на'пинка* ‘велика тепла сукняна хустка з тороками, яку накидають на плечі (Б, 163), *хустка обмот'кова* → *об'мотанка* ‘велика тепла сукняна хустка з тороками, яку накидають на плечі (Б, 160), *хустка ней'лонова* → *ней'лонка, ний'лонка, най'лонка, найа'лонка, найі'лонка, нейі'лонка, н'ій'лонка* ‘хустка з нейлону’ (Б, 165);

- назви верхнього одягу: *плащ бри'зентовий* → *бризе'н'тоўка* ‘плащ із брезенту’ (Б, 28), *плащ ба'лоновий* → *ба'лонка* ‘плащ із тонкої синтетичної непромокальної тканини’ (Б, 221), *плащ о'с'ін'ий* → *о'с'інка* ‘плащ осінній’ (Б, 186), *куртка ба'лонова* → *ба'лонка* ‘куртка з тонкої непромокальної синтетичної тканини (Б, 138);

- назви чоловічого плечового одягу: *полот'н'анка* ‘чоловіча сорочка з домотканого полотна’ (Б, 228);

- назви прикрас: *кол'цо обру'чал'не* → *обру'чалка, обру'чка, гоб'ручка, уб'ручка* ‘обручальний перстень без каменів’ (Б, 118).

Окрім суфікса -к-, активним словотворчим формантом, за допомогою якого здійснюється семантична конденсація двослівних найменувань у іменниках жіночого роду, є суфікс -иц'. Назви, утворені за такою моделлю,

входять до лексико-семантичних груп «назви посудин»: *д'її'ниц'а* ‘відро, в яке постійно доять корів, овець’, *мил'ниц'а* ‘коробочка для мила’; «назви соломи злакових»: *гри^ечана со'лома* → *гре^уча'ниц'а*, *жит'н'а со'лома* → *жит'ниц'а*, *ржа'ниц'а*, *пиш^енична со'лома* → *пиш^ениш'ниц'а*, *йашна со'лома* → *йаш'ниц'а*; «назви тварин»: *ко'рова мо'лошина*, ~ *мо'лочна* → *мо'лочниц'а*, *ко'рова послушна* → *послушниц'а*.

Формант *-иц'(а)* вступає в синонімічні відношення із формантом *-анк(а)* при творенні у досліджуваних говірках універбів жіночого роду на позначення соломи: *гре^учана со'лома* → *гре^учанка*, *йач'м'ін:а со'лома* → *йач'м'інка*, *жит'н'а со'лома* → *жит'н'анка* *жит'анка*, *йач'м'ін:а со'лома* → *в'їу'с'анка*, *оу'с'анка*, *гоу'с'анка*.

Решта суфіксів при творенні універбів жіночого роду є малопродуктивними:

-инк-: *полот'нинка* ‘полотняна пелюшка’;

-ичк-: *л'о'ничка* ‘невелика хусточка із льону’;

-ул'-: *со'рочка ноч'на* → *ноч'нул'а* ‘жіноча сорочка, в якій сплять’ (Б, 167)

-ух-: *со'рочка ноч'на* → *ноч'нуха* ‘жіноча сорочка, в якій сплять’ (Б, 167)

-очк-: *хустка ба'т'істова* → *ба'тисточка* невелика батистова хусточка’ (Б, 299).

II. Значну продуктивність при творенні іменників чоловічого роду виявляє суфікс *-ик (-ник)*. Універби-назви істот належать до ЛСГ:

- «назви свійських тварин»: *бу'гаї пле^мі'н:иї* → *пл'ім і'н:ик*, *пле^мі'н:ик*, *плим і'н:ик* ‘бугай, бик-плідник’; *би'чок одно'р'ічний* → *одно'р'ічник*, *би'чок роко'виї* → *роко'вик*, *би'чок годо'виї* → *годо'вик*, *би'чок р'іч'ний* → *р'іч'ник*, *би'чок годо'виї* → *годо'вик* ‘річний бичок’; *йал'їу'ник* → *чи'ри^еда йал'івок* ‘стадо недійних корів’;

- «назви свійських птахів»: *качур с'іме^ен:и ї*, ~ *с'іме^ун:иї*, ~ *с'імі'н:иї* → *с'ім'ін':ік*, *качур нас'ін:иї* ~ *на'с'іний* → *на'с'ін:ик*, *качур плим і'н:иї*, ~ *племе'ний* → *пл'ім і'н:ик*, *пле^мі'н:ик*, *плим і'н:ик* ‘качур, залишений на насіння’;

- «назви дітей»: *ди/тина ш/тучна* → *ш/тучник* ‘дитина, вигодована штучним кормом’; *ди/тина при/йомна* → *при/ємн’ік* ‘дитина, взята на виховання із будинку маляти, інтернату’.

Універби-назви неістот із суфіксом *-ик* належать до ЛСГ «назви одягу»: *шта/ни /ватн’і* → */ватник* ‘зимові чоловічі штани з ватною підкладкою’ (Б,), */хустка /зонова* → */зоник* ‘біла хустка з дуже тонкої тканини’ (Б, 90), *шарф /газовий* → */газик* ‘шарф із дуже прозорої тонкої тканини’ (Б, 56), *капе^л/ух со/лом’яний* → *со/ломн’аник* ‘плетений із соломи капелюх’ (Б, 262).

Суфікс *-ак* є продуктивним при творенні назв істот і неістот – субстантивів чоловічого роду. Універби-назви істот належать до таких ЛСГ:

- «назви тварин»: *гн’і/дак* ‘гнідий кінь’, *би/чок р’іч/ний* → *р’іч/н’ак* ‘річний бичок’;

- «назви риб»: */окун’ морс’/кий* → *мо/р’ак*, */короп прос’тий* → *прос’т’ак*, */риба /пухла* → *пух/л’ак*,

- «назви дітей»: *ди/т’а вос’ми/м’іс’ачне* → *вос’/мак*, *дит’а се^м/ми/м’іс’ачне* → *с’/імак*, *с’омак*.

Формат *-ар* відзначається продуктивністю для утворення номенів на позначення людини за родом діяльності: *пас’тух во/л’ачий* → *во/л’ар*, *во/лар* ‘той, хто доглядає волів’, *пас’тух ко/з’ачий*, *ко/зин’ий* → *ко/зар*, */коз’ар* ‘пастух кіз’, *пас’тух сви/н’ачий* → *сви/нар* ‘пастух свиней’.

Назви-неістоти з суфіксом *-ак* репрезентують такі ЛСГ:

- «назви продуктів тваринництва, бджільництва»: *моло/ко /кисле* → *кис/л’ак*, *йаї/це с/в’іже* → *св’і/жак*, *моло/ко про/т’ате*, *моло/ко про/т’але* → *про/т’ак*, *сало /нутране*, ~ *нутр’а/не* → *нут/р’ак*, *нут/рак*, *мед перший* → *пе^н/р/вак*;

- «назви роїв бджіл»: *р’ій /перший* → *пи^р/р/шак*, *р’ій другий* → *дру/гак*, *вто/рак*, *двої/н’ак*;

- «назви приміщень для бджіл»: */вулик у дуп/л’і* → *дуп/л’ак*, */вулик борто/вий* → *бор/т’ак* ‘рамковий вулик’.

Формант *-ок* використано для утворення таких універбів: *би'чок* *одно'р'ічний* → *одно'р'ічок* ‘річний бичок’; *йаї'це* *в'илите* → *в'иливок* ‘виливочок, пташине яйце, знесене в м'якій оболонці без шкаралупи’; *ди'тина* *за'вернута до гру'д'і* → *за'ве'рток* ‘дитина, якій другий раз дали грудь, після того, як залучили, і яка своїм поглядом приносить шкоду’. Суфікс *-ич* використано для утворення універба *коро'л'евич* → *короп* *коро'л'еўс'кий* ‘короп дзеркальний, *Syrpinus carpio* L.’, формант *-ець* у номінації: *при'манка жи'ва* → *жи'вець* ‘риба, яку використовують як принаду на гачкових знаряддях лову’.

III. Менш поширеними у східноподільських говірках є універби середнього роду. Конденсати, утворені за допомогою суфіксів *-ишч(е)*: *йач'м'і'нишче*, *сой(н)аш'нишче*, *горо'хо'вишче*, *гре'ча'нишче*, *в'іў'сишче*, *оў'сишче*, *пиш'ни'чишче*, *жит'нишче*, *куку'руз'нишче* та *-ис'к(о)*: *пиш'нис'ко*, *йач'менис'ко*, *в'іў'сис'ко*, *г'речис'ко*, *го'рохо'вис'ко*, *в'іўс'а'нис'ко*, *йачм'і'нис'ко*, *гре'ча'нис'ко*, *пиш'ниш'нис'ко* позначають поле з-під рослини, назва якої є мотиватором для утворення універба.

IV. Множинні універби утворені за допомогою суфіксів *-к-*, *-ик-* належать до таких ЛСГ:

- «назви одягу»: *кол'готки кап'ронов'і* → *кап'ронки* ‘колготки з капрону’, ‘чулки з капрону’ (Б, 97), *кол'готки би'зроз'м'єрн'і* → *бизрозм'єрки* ‘колготки з синтетичного еластичного волокна’ (Б, 18), *шта'ни в'іл'ветов'і* → *в'іл'ветки* ‘штани із вельвету’ (Б, 41), *шта'ни спор'тиўн'і* → *спор'т'іўки* ‘штани для занять спортом’ (Б, 272), *шта'ни ватн'ан'і* → *ватн'а'ки* ‘зимові чоловічі штани з ватною підкладкою (Б,);

- «назви взуття»: *чоботи й'алов'і* → *й'алови'ки* ‘чоботи з телячої шкіри (Б, 346), *чоботи кирз'ан'і* → *кирз'а'ники* ‘чоботи з кирзи’ (Б, 105), *чоботи кирзов'і* → *кирза'ки*, *кирз'а'ки* ‘чоботи з кирзи’ (Б, 105), *чоботи ре'зинов'і* → *ризин'а'ки* ‘гумові чоботи’ (Б, 241), *чоботи х'ромов'і* → *хрома'ки* ‘чоботи з хрому’ (Б, 299), *чоботи ре'зов'і* → *розови'ки* ‘гумові чоботи’ (Б, 241).

- «назви тварин і птахів»: *кур'чата жниво'в'і* → *жнивови'ки*; *кур'чата п'ім'копн'і*, ~ *п'ід'м'купн'і* → *п'ід'м'копники*, *п'ід'к'іпники*; *кур'чата п'із'н'і* →

n`із`н`а`ки, ‘курчата, пташата, що виводяться в жнива’; *коро`ви* *ў`запуску* → *запусн`і`ки* ‘стадо тільки корів, яких через це вже не доять’; *ху`доба* *дохла* → *дохл`а`ки*.

Інші суфікси, що беруть участь в оформленні множинних універбів, у досліджуваних говірках є малопродуктивними: *кур`чата* *п`із`н`і*, ~ *п`із`н`і* → *п`із`н`у`р`і* ‘курчата, виведені у жнива’.

Під час універбаційних процесів у говірці поширеною є зміна граматичного роду деривата порівняно з головним словом твірного словосполучення, що є характерним для української мови [6, с.77]: *ба`лонка* ‘плащ із тонкої синтетичної непромокальної тканини’ (Б, 221), *о`с`інка* ‘плащ осінній’ (Б, 186), *обру`чалка* ‘обручальне кільце’, *заве`рток* ‘дитина, якій другий раз дали грудь, після того, як залучили, і яка своїм поглядом приносить шкоду’, *виливок* ‘пташине яйце, знесене в м’якій оболонці без шкаралупи’, *штучник* ‘дитина, вигодована штучним кормом’, *при`ємн`ік* ‘дитина, взята на виховання із будинку маляти, інтернату’, *д`і`ниці`а* ‘відро, в яке постійно доять корів, овець’, *зоник* ‘біла хустка з дуже тонкої тканини’ (Б, 90), *кис`л`ак*, *про`т`ак* ‘кисле молоко’, *пух`л`ак* ‘риба дохла’, *нут`р`ак* ‘сало нутряне’, *вос`мак* ‘восьмимісячне дитя’. Зрідка у говірці зафіксовано зміну граматичного числа дериватів: *ватник* ‘зимові чоловічі штани з ватною підкладкою’ (Б,), *ро`гач`і* ‘рогата худоба (корови, кози, бики, воли)’.

У східноподільських говірках відзначено використання універбів для продовження словотвірного ланцюжка: *би`чок* *роко`вий* → *роко`вик* → *рокови`чок*; *би`чок* *годо`вий* → *годо`вик* → *годови`чок* ‘річний бичок’; *кур`чата* *п`із`н`і* → *п`із`н`у`р`і* → *п`із`н`урки*, *п`із`н`ур`ки* ‘курчата, виведені у жнива’.

Посталі деривати вступають у різноманітні семантичні зв’язки:

- у межах своєї лексико-тематичної групи, що спричиняє полісемію: *йало`ука*, *йал`і`ука*, *йал`і`ука*, *йа`л`і`ука* ‘стара вівця, що не парувалась’, ‘корова, яка родила, але 1-2 р. не парувалась’, ‘стара коза, що не парувалась’, ‘коза, яка народила, але 1-2 р. не парувалась’, ‘стара кобила, що не парувалась’, ‘кобила, яка родила, але 1-2 р. не парувалась’; *су`конка* ‘спідниця із сукна’, ‘жіноче

півпальто із сукна, піджак із сукна, плаття із сукна, кофта із сукна, хустка із сукна (Б, 276); *о'с'інка* 'плащ осінній', 'тепла спідниця', 'плаття з грубої тканини', 'будь-яка осіння куртка', 'піджак із цупкої тканини', 'тепла кофточка' (Б, 186); *'мимка* 'зіпсована дійка, що не доїться (у корови, вівці)', 'корова з зіпсованою однією дійкою'.

У синонімічні зв'язки вступають не тільки посталі універби, а й суфікси, утворюючи таким чином синонімічні ряди: *'зонка* і *'зоник* біла хустка з дуже тонкої тканини' (Б, 90), *ноч'нуха* і *ноч'нул'а* жіноча сорочка, в якій сплять' (Б, 167), *р'іч'ник* і *р'іч'н'ак* річний бичок', *гре^u'чанка* і *гре^u'чаниц'а* 'гречана солома' та інш.

Отже, розглянувши суфіксальну універбацію у східноподільських говірках, зауважимо, що це найпродуктивніший словотворчий спосіб універбації. Семантичні конденсати (суфіксальні універби) – це прості номени, утворені від основи атрибутива за допомогою форманта, який передає значення означуваного слова. Здебільшого конденсації зазнають атрибутивні узгоджені та неузгоджені словосполучення, утворені за моделями «прикметник + іменник», «дієприкметник + іменник», «іменник + неузгоджене означення», «порядковий числівник + іменник». Найактивнішими універбаційними формантами є суфікси *-к-*, *-ик*, *-ник*. Найповніше універби репрезентують лексику з конкретним значенням, зокрема такі тематичні групи лексики, як «Рибальство», «Тваринництво», «Бджільництво», «Одяг, взуття, прикраси».

ЛІТЕРАТУРА

1. Думчак І. М. Універбація в українській мові : дис. ... канд. філол. н. : 10.02.01 «Українська мова» / Думчак Іван Михайлович. – Івано-Франківськ, 1998. – 160 с.
2. Думчак І. М. Універбація у лемківському говорі / Думчак І. М. // Український діалектологічний збірник. Книга 4. – К. : Довіра, 1998. – С.101 – 105.

3. Клименко Н. Ф. Універбація / Клименко Н. Ф. // Українська мова : енциклопедія / редкол. Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. та ін. – К. : вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. Бажана, 2007. – С. 776.
4. Лопатин В. В. Суффиксальная универбация и смежные явления в сфере образования новых слов / Лопатин В. В. // Новые слова и словари новых слов. – Л. : Наука, 1978. – С. 72 – 80.
5. Онишкевич М. М. Явище семантичної конденсації в лексиці південно-західних говорів української мови / Онишкевич М. М. // Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови. – Ужгород, 1978. – С. 49.
6. Старченко Я. С. Малопродуктивні універбаційні суфікси в українських жаргонах / Старченко Я. С. // Лінгвістика : збірник наукових праць. – Вип. 2(23). – Луганськ, 2011. – С. 72 – 79.

ДЖЕРЕЛА

- Б –Березовська Г.Г. Словник назв одягу та взуття у східноподільських говірках / Г.Г. Березовська // Умань: Уманське комунальне видавничо-поліграфічне підприємство, 2010. – 348 с.
- Тищенко Т.М. Лексика бджільництва Східного Поділля. – Умань, 2008. – 90 с.

АНОТАЦІЇ

У статті звернено увагу на явище універбації у східноподільських говірках, проаналізовано типи словосполучень, які стали твірною базою для універбів, та способи утворення суфіксальних універбів, встановлено їх належність до лексико-семантичних груп.

Ключові слова: універб, суфіксальні універби, лексико-семантична група, номінація, східноподільські говірки.

In the article the author analyses the univerbats, which function in the dialects of Eastern Podillya, de fines their widely used thematic groups, emphasizes the main structural peculiarities of suffixal univerbats.

Key words: univerbat, suffixal univerbats, lexico-semantic group, nomination, dialects of Eastern Podillya.